

Maa- ja metsätalousministeriön asetus

kasvilajikeluettelosta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvilajikeluettelosta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (388/2020)
2, 3, 5 ja 6 § ja
lisätään uusi liite 4 seuraavasti:

2 §

Erottuvuus, pysyvyys ja yhtenäisyys

Lajiketta pidetään:

1) muista lajikkeista *erottavana*, riippumatta siitä, onko lajike luonnosta löydetty tai jalostettu, jos se voidaan yhden tai useamman lajikkeelle ominaisen tärkeän tuntomerkin perusteella selvästi erottaa muista Euroopan talousalueen (ETA) jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa tunnetuista saman kasvilajin lajikkeista. Lajikkeen tuntomerkkien on oltava sellaiset, että niiden perusteella on mahdollista tarkasti tunnistaa ja erottaa lajike muista lajikkeista,

2) *pysyvänä*, jos sen lajikekuvauksen mukaiset olennaiset tunteerkit ovat pysyviä ja muuttumattomia, kun lajiketta viljellään tai lisätään usean sukupolven ajan tai jalostajan tarkoittaman lisäysketjun loppuun asti,

3) riittävän *yhtenäisenä*, jos sen kasvuston muodostavat kasvit ovat, harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta, geneettisesti tunnistettavia ja ulkoisten tuntomerkkien osalta keskenään samanlaisia.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa tunnettuina lajikkeina pidetään ETA:n jäsenvaltioissa kaikkia niitä lajikkeita, jotka silloin kun uuden kasvilajikkeen hyväksymistä koskeva hakemus on jätetty käsiteltäväksi,

a) on mainittu EU:n yleisessä viljelykasvien tai vihanniskasvien lajikeluettelossa; tai

b) on hyväksytty tai joille on haettu hyväksyntää Suomessa tai muussa ETA:n jäsenvaltiossa joko sertifiointia ja markkinointia varten tai vihanniskasvien standardisiemeneksi merkitsemistä varten.

Lajiketta ei kuitenkaan pidetä tunnettuna, jos edellä mainitut edellytykset eivät ole enää voimassa kaikissa ETA:n jäsenvaltioissa silloin kun päätös uuden lajikkeen hyväksymisestä tehdään.

Lajike katsotaan erottuvaksi, yhtenäiseksi ja pysyväksi, jos se täyttää lajiketutkimuksessa yhteisön kasvilajikeviraston (CPVO) lajille antamien testauksen yleisohjeiden kriteerit (liite 2) tai niiden puuttuessa kansainvälisen uusien kasvilajikkeita suojaavan liiton (UPOV) lajille antamien testauksen yleisohjeiden kriteerit (liite 3).

Jos lajiketutkimuksessa sovelletaan lajille CPVO:n antamia testauksen yleisohjeita, on silloin viitattava kaikkiin lajikeominaisuuksiin. Jos lajiketestauksessa sovelletaan lajille UPOV:n antamia testauksen yleisohjeita, on silloin viitattava vähintään vaatimuksissa tähdellä (*) merkittyihin ominaisuuksiin. Lajikeominaisuuksiin voidaan jättää viittamatta, mikäli ominaisuuden havainnointi on mahdotonta jonkin muun ominaisuuden ilmenemisen vuoksi tai mikäli tutkimuksen aikana vallinneet ympäristöolosuhteet estävät ominaisuuden ilmenemistä. CPVO:n ja UPOV:n antamien testauksen yleisohjeiden puuttuessa lajille sovelletaan olemassa olevia kansallisia säännöksiä.

Poiketen siitä mitä 4 momentissa säädetään, voivat luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvat luonnonmukaiset lajikkeet, jotka kuuluvat liitteessä 4 kohdassa 1 lueteltuihin lajeihin, täyttää yhtenäisyyden osalta kyseisen liitteen kohdan 2 tai 3 edellytykset.

3 §

Lajikkeen viljelyarvo

Lajikkeen viljely- tai käyttöarvoa on pidettävä tyydyttävänä, jos lajike, sen viljelyominaisuudet tai siitä saatavan sadon käyttöominaisuudet ovat, kokonaisuudessaan arvostellen ja verrattaessa muihin kasvilajikeluetteloon hyväksytyihin lajikkeisiin, selvä parannus lajikevalikoimaan. Jos jotkin lajikkeen ominaisuudet ovat erinomaisia, voidaan joidenkin ominaisuuksien heikkoudet jättää arvostelussa huomiotta.

Poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään, voivat luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvat luonnonmukaiset lajikkeet, jotka kuuluvat liitteessä 4 kohdassa 1 lueteltuihin lajeihin, täyttää viljely- ja käyttöarvon osalta kyseisen liitteen kohdan 4.2 edellytykset.

5 §

Lajikkeen viljelyarvon tutkiminen

Lajikkeen viljely- ja käyttöarvo selvitetään viljelyarvokokeissa. Kokeet on suoritettava niin, että niissä voidaan selvittää ainakin seuraavia lajikkeen ominaisuuksia:

- 1) satoisuus;
- 2) taudinkestävyys;
- 3) reagointi ympäristötekijöihin;
- 4) laatuominaisuudet;
- 5) vaihtoehtoisuus, jos kasvista on olemassa sekä kevät- että syysmuodot; sekä
- 6) heinäkasveilla tuotantorytmi.

Poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään, luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien luonnonmukaisten lajikkeiden, jotka kuuluvat liitteessä 4 kohdassa 1 lueteltuihin lajeihin, viljelyarvokokeissa on huomioitava luonnonmukaisen maataloustuotannon erityistarpeita ja vaatimuksia kyseisen liitteen kohdan 4.1 mukaisesti.

Lajikkeen on oltava kokeissa vähintään kaksi vuotta. Monivuotisilla kasveilla kokeita on kuitenkin jatkettava, kunnes kaikkia tutkittavia ominaisuuksia on huomioitu vähintään yhden kerran. Tutkimus voidaan tehdä vain osittain tai sitä ei tarvitse tehdä lainkaan, jos lajike on ollut virallisissa viljelyarvokokeissa Suomea vastaavissa kasvu- tai ilmasto-olosuhteissa tai lajikkeella tehdään vastaavia kokeita samanaikaisesti jossain toisessa ETA:n jäsenvaltiossa.

Viljelyarvokokeiden tulokset saadaan julkaista vain kokeiden tulosyhteenvetoina. Käytetyt tutkimusmenetelmät on ilmoitettava tutkimustulosten yhteydessä. Jalostaja voi kieltää lajikettaan koskevien tietojen julkaisemisen, jos lajiketta ei hyväksytä kasvilajikeluetteluun.

6 §

Lajiketutkimuksiin liittyvät menettelyt

Kasvilajikeluetteluun hyväksyttävän lajikkeen tuntomerkit sekä viljelyarvo tulee selvittää virallisissa tutkimuksissa, joissa on oltava mukana riittävässä määrin ETA:n jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa tunnettuja vastaavia lajikkeita.

Poiketen siitä mitä 1 momentissa säädetään, noudatetaan luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien luonnonmukaisten lajikkeiden, jotka kuuluvat liitteessä 4 olevassa kohdassa 1 lueteltuihin lajeihin, osalta kyseisen liitteen kohdan 4 vaatimuksia ja menettelyitä.

Jos jalostaja on ilmoittanut, että nurmi- ja rehuksivilajiketta ei ole tarkoitettu viljeltäväksi rehuksi, ei viljelyarvon tutkimusta tule vaatia. Kuitenkin talvehtivien nurmikasvilajikkeiden talvehtimisominaisuuksista Suomessa tai Suomen kasvuolosuhteita vastaavissa olosuhteissa on esitettävä tutkimustulokset.

Viljelyarvon tutkimusta ei myöskään tule vaatia, jos lajikkeen siemen on tarkoitettu tuotettavaksi markkinointia varten muussa ETA:n jäsenvaltiossa, joka on hyväksynyt lajikkeen ottaen huomioon sen viljelyarvon.

Jos hybridilajikkeiden tai synteettisten lajikkeiden tutkimiseksi on tarpeen, että niiden periytymistä tai vanhempaislinjoja tutkitaan, on tutkimustulokset ja vanhempaislinjojen kuvaukset käsiteltävä luottamuksellisesti, jos jalostaja sitä pyytää.

Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien luonnonmukaisten lajikkeiden tuntomerkkien ja viljelyarvon tutkimista koskevat menettelyt ja vaatimukset

1 Kasvilajit, joiden luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien luonnonmukaisten lajikkeiden tuntomerkkien tutkimiseen voidaan soveltaa tämän liitteen kohdan 2 ja 3 vaatimuksia sekä maatalouskasvien osalta lisäksi viljelyarvon tutkimiseen kohdan 4 vaatimuksia

- a) Vihanneskasvit: porkkana ja kyssäkaali
- b) Maatalouskasvit: ohra, maissi, ruis, vehnä

2 Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien vihanneskasvilajien luonnonmukaisten lajikkeiden erottuvuuden, yhtenäisyyden ja pysyvyyden testaamista koskevat erityissäännökset

2.1 Yleissääntö

Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuviin vihanneskasvilajien luonnonmukaisiin lajikkeisiin sovelletaan seuraavaa:

- 2.1.1 Erottuvuuden ja pysyvyyden osalta on havainnoitava ja kuvattava kaikki liitteissä 2 ja 3 tarkoitettujen protokollien ja ohjeiden ominaisuudet.
- 2.1.2 Yhtenäisyyden osalta kaikki liitteissä 2 ja 3 tarkoitettujen protokollien ja ohjeiden ominaisuudet on havainnoitava ja kuvattava, ja kohdassa 2.2 lueteltuihin ominaisuuksiin on sovellettava seuraavaa:
  - a) näitä ominaisuuksia voidaan arvioida lievemmin;
  - b) jos kyseisessä kohdassa 2.2 säädetään kyseisten ominaisuuksien osalta poikkeuksesta asianomaisesta teknisestä protokollasta, lajikkeen yhtenäisyyden tason on oltava samanlainen kuin vastaavien unionissa yleisesti tunnettujen lajikkeiden yhtenäisyyden taso.

2.2 Poikkeus teknisistä protokollista

2.2.1 Porkkana

Porkkanan (*Daucus carota* L.) lajikkeiden osalta seuraavat testatun lajikkeen CPVO:n protokollan (CPVO-TP/049/3) DUS-ominaisuudet voivat poiketa kyseisen CPVO:n teknisen protokollan yhtenäisyyttä koskevista DUS-vaatimuksista, jotka on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1.

Ominaisuuden numero CPVO:n protokollassa	Mahdollisesti poikkeava yhtenäisyyttä koskeva vaatimus
CPVO nro 4	Lehti: jakautuminen
CPVO nro 5	Lehti: vihreän värin voimakkuus
CPVO nro 19	Juuri: ytimen halkaisija suhteessa kokonaishalkaisijaan
CPVO nro 20	Juuri: ytimen väri
CPVO nro 21	Lukuun ottamatta lajikkeita, joissa on valkoinen ydin; Juuri: ytimen värin voimakkuus
CPVO nro 28	Juuri: kärjen värityksen ajankohta
CPVO nro 29	Kasvi: primaarin sarjakukinnan korkeus sen kukkimishetkellä

2.2.2 Kyssäkaali

Kyssäkaalin (*Brassica oleracea* L.) lajikkeiden osalta seuraavat testatun lajikkeen CPVO:n protokollan (CPVO-TP/065/1 Rev.) DUS-ominaisuudet voivat poiketa kyseisen CVPO:n teknisen protokollan yhtenäisyyttä koskevista DUS- vaatimuksista, jotka on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2.

Ominaisuuden numero CPVO:n protokollassa	Mahdollisesti poikkeava yhtenäisyyttä koskeva vaatimus
CPVO nro 2	Taimi: sirkkalehden vihreän värin voimakkuus
CPVO nro 6	Lehtiruoti: asento
CPVO nro 8	Lehtilapa: pituus
CPVO nro 9	Lehtilapa: leveys
CPVO nro 10	Lehtilapa: kärjen muoto
CPVO nro 11	Lehtilapa: jakautuminen keskisuoneen (lehden alaosassa)
CPVO nro 12	Lehtilapa: lehden reunan lovien lukumäärä (lehden yläosassa)
CPVO nro 13	Lehtilapa: reunan lovien syvyys (lehden yläosassa)
CPVO nro 14	Lehtilapa: muoto poikkileikkauksena
CPVO nro 19	Kyssäkaali: sisälehtien määrä

3 Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien maatalouskasvilajien luonnonmukaisten lajikkeiden erottuvuuden, yhtenäisyyden ja pysyvyyden testaamista koskevat erityissäännökset

3.1 Yleissääntö

Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuviin maatalouskasvilajien luonnonmukaisiin lajikkeisiin sovelletaan seuraavaa:

- 3.1.1 Erottuvuuden ja pysyvyyden osalta on havainnoitava ja kuvattava kaikki liitteissä 2 ja 3 tarkoitettujen protokollien ja ohjeiden ominaisuudet.
- 3.1.2 Yhtenäisyyden osalta kaikki liitteissä 2 ja 3 tarkoitettujen protokollien ja ohjeiden ominaisuudet on havainnoitava ja kuvattava, ja kohdassa 3.2 lueteltuihin ominaisuuksiin on sovellettavaa seuraavaa:
  - a) näitä ominaisuuksia voidaan arvioida lievemmin;

- b) jos kyseisessä kohdassa 3.2 säädetään kyseisten ominaisuuksien osalta poikkeuksesta asianomaisesta teknisestä protokollasta, lajikkeen yhtenäisyyden tason on oltava samanlainen kuin vastaavien unionissa yleisesti tunnettujen lajikkeiden yhtenäisyyden taso.

3.2 Poikkeus teknisistä protokollista

3.2.1 Ohra

Ohran (*Hordeum vulgare* L.) lajikkeiden osalta seuraavat testatun lajikkeen CPVO:n protokollan (CPVO/TP-019/5) DUS-ominaisuudet voivat poiketa seuraavista yhtenäisyyttä koskevista DUS-vaatimuksista, jotka on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3.

Ominaisuuden numero CPVO:n protokollassa	Mahdollisesti poikkeava yhtenäisyyttä koskeva vaatimus
CPVO nro 5	Lippulehti: antosyaanin voimakkuus korvakkeissa
CPVO nro 8	Lippulehti: lehtitupen härmeisyys
CPVO nro 9	Vihneet: antosyaani kärkiosassa
CPVO nro 10	Tähkä: härmeisyys
CPVO nro 12	Jyvä: selkäsuonten antosyaani
CPVO nro 16	Marto tähkylä: tähkylöiden asento tähkän keskiosassa
CPVO nro 17	Tähkä: muoto
CPVO nro 20	Vihneet: pituus
CPVO nro 21	Lapakko: alimman jaokkeen pituus
CPVO nro 22	Lapakko: alimman jaokkeen kaarevuus
CPVO nro 23	Keskitähkylä: kaleen ja sen vihneen pituus jyvään verrattuna
CPVO nro 25	Jyvä: helpeen sivusuonten väkäsellisyys

3.2.2 Maissi

Maissin (*Zea mays* L.) lajikkeiden osalta seuraavat testatun lajikkeen CPVO:n protokollan (CPVO-TP/002/3) DUS-ominaisuudet voivat poiketa seuraavista yhtenäisyyttä koskevista DUS-vaatimuksista, jotka on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4.

Ominaisuuden numero CPVO:n protokollassa	Mahdollisesti poikkeava yhtenäisyyttä koskeva vaatimus
CPVO nro 1	Ensimmäinen lehti: tupen antosyaani
CPVO nro 2	Ensimmäinen lehti: huipun muoto
CPVO nro 8	Latvaröyhy: kaleiden antosyaani, lukuun ottamatta kantaa
CPVO nro 9	Latvaröyhy: ponsien antosyaani
CPVO nro 10	Latvaröyhy: varren ja sivuhaarojen välinen kulma
CPVO nro 11	Latvaröyhy: sivuhaarojen kaarevuus
CPVO nro 15	Korsi: tukijuuren antosyaani
CPVO nro 16	Latvaröyhy: tähkylöiden tiheys
CPVO nro 17	Lehti: tupen antosyaani
CPVO nro 18	Korsi: nivelvälien antosyaaninväritys
CPVO nro 19	Latvaröyhy: varren pituus alimman sivuhaaran yläpuolelle
CPVO nro 20	Latvaröyhy: varren pituus ylimmän sivuhaaran yläpuolelle
CPVO nro 21	Latvaröyhy: sivuhaaran pituus

3.2.3 Ruis

Rukiin (*Secale cereale* L.) lajikkeiden osalta seuraavat testatun lajikkeen CPVO:n protokollan (CPVO-TP/058/1) DUS-ominaisuudet voivat poiketa seuraavista yhtenäisyyttä koskevista DUS-vaatimuksista, jotka on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5.

Ominaisuuden numero CPVO:n protokollassa	Mahdollisesti poikkeava yhtenäisyyttä koskeva vaatimus
CPVO nro 3	Itutuppi: antosyaaniväri
CPVO nro 4	Itutuppi: pituus
CPVO nro 5	Ensimmäinen lehti: lehtitupen pituus
CPVO nro 6	Ensimmäinen lehti: lehtilavan pituus
CPVO nro 8	Lippulehti: tupen härmeisyys
CPVO nro 10	Lippulehden viereinen lehti: lehtilavan pituus
CPVO nro 11	Lippulehden viereinen lehti: lehtilavan leveys
CPVO nro 12	Tähkä: härmeisyys
CPVO nro 13	Korsi: karvaisuus tähkän alapuolella

3.2.4 Vehnä

Vehnän (*Triticum aestivum* L. subsp. *aestivum*) lajikkeiden osalta seuraavat testatun lajikkeen CPVO:n protokollan (CPVO-TP/003/5) DUS-ominaisuudet voivat poiketa seuraavista yhtenäisyyttä koskevista DUS-vaatimuksista, jotka on esitetty taulukossa 6.

Taulukko 6.

Ominaisuuden numero CPVO:n protokollassa	Mahdollisesti poikkeava yhtenäisyyttä koskeva vaatimus
CPVO nro 3	Itutuppi: antosyaaniväri
CPVO nro 6	Lippulehti: antosyaanin voimakkuus korvakkeissa
CPVO nro 8	Lippulehti: tupen härmeisyys
CPVO nro 9	Lippulehti: lehtilavan härmeisyys
CPVO nro 10	Tähkä: härmeisyys
CPVO nro 11	Korsi: korrenniskan härmeisyys
CPVO nro 20	Tähkä: muoto
CPVO nro 21	Tähkän ylin jaoke: karvainen alue kuperalla puolella
CPVO nro 22	Alempi kale: olkapään leveys
CPVO nro 23	Alempi kale: olkapään muoto
CPVO nro 24	Alempi kale: piikin pituus
CPVO nro 25	Alempi kale: piikin muoto
CPVO nro 26	Alempi kale: karvainen alue sisäpinnalla

4 Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvien maatalouskasvilajien luonnonmukaisten lajikkeiden viljely- ja käyttöarvon testaamista koskevat erityissäännökset ja vaatimukset

4.1 Lajikkeen viljelyarvon tutkiminen

4.1.1 Viljely- ja käyttöarvoa koskeva testaaminen on tehtävä luonnonmukaisissa olosuhteissa asetuksen (EU) 2018/848 säännösten ja erityisesti 5 artiklan d, e, f ja g alakohdan yleisten periaatteiden ja 12 artiklan mukaisten kasvintuotantoa koskevien sääntöjen mukaisesti.

- 4.1.2 Luonnonmukaisen maatalouden erityistarpeet ja -tavoitteet on otettava huomioon lajikkeen testaamisessa ja tulosten arvioinnissa. Viljelyarvokokeissa on selvitettävä taudinvastustus- tai taudinsietokykyä sekä sopeutumista erilaisiin paikallisiin maaperä- ja ilmasto-olosuhteisiin. Mahdollisuuksien mukaan hakijan pyynnöstä voidaan tarkastaa erityisominaisuuksia ja -piirteitä, jos käytettävissä on toistettavissa olevia menetelmiä.
- 4.1.3 Mikäli lajikkeen viljely- ja käyttöarvoa tai tiettyjä ominaisuuksia kuten tautialttiutta ei ole mahdollista testata luonnonmukaisissa olosuhteissa, voidaan testaus suorittaa jonkin seuraavista kohdista mukaisesti:
- a) toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa luonnonmukaista tuotantoa harjoittavien kasvinjalostajien tiloissa tai luonnonmukaista tuotantoa harjoittavilla tiloilla;
  - b) vähän tuotantopanoksia sisältävissä olosuhteissa ja mahdollisimman vähäisin käsittelyin;
  - c) toisessa jäsenvaltiossa, jos jäsenvaltioiden välillä on tehty kahdenvälisiä sopimuksia testien tekemiseksi luonnonmukaisissa olosuhteissa.

4.2 Lajikkeen viljely- ja käyttöarvo

Lajikkeen viljely- ja käyttöarvoa on pidettävä tyydyttävänä, jos lajikkeen viljelyominaisuudet tai sadon käyttöominaisuudet ovat, kokonaisuudessaan arvostellen ja verrattaessa muihin kasvilajikeluettelon hyväksytyihin luonnonmukaiseen tuotantoon tarkoitettuihin luonnonmukaisiin lajikkeisiin, selvä parannus lajikevalikoimaan. Viljelymenetelmien ja elintarvike- tai rehu tuotannon kannalta luonnonmukaiselle maataloudelle parempia ominaisuuksia on pidettävä erityisen arvokkaina viljely- ja käyttöarvoa koskevassa tarkastuksessa.